

VERSLAG ACTIVITEITEN 2022 BOND VAN VOLKSTUINDERS

1. Inleiding

Na twee coronajaren was 2022 een jaar waarin dingen weer terug naar normaal konden. De laatste lockdown is eind februari opgeheven en het tuinseizoen 2022 kon zonder enige belemmering van start gaan. Maar sommige dingen bleven: ook los van corona is zoomen toch wel erg handig, thuiswerken blijkt ook te kunnen op een volkstuin en het besef wat een zegen het tuinieren op een volkstuin is, vooral wanneer je kleinbehuist bent, wordt nog iedere dag bevestigd.

De tuinparken van de Bond liggen in vier gemeenten te weten de gemeenten Amsterdam, Ouder-Amstel, Landsmeer en Almere. In 2022 vergden m.n. de ontwikkelingen in de gemeente Amsterdam en Ouder-Amstel opnieuw veel van onze aandacht en tijd. Daarnaast zijn we verdergegaan met de ontwikkeling van de volkstuinen en de organisatie ervan; zie hiervoor de paragrafen 3, 4 en 5 van dit verslag.

2. Gemeente Amsterdam

2.1 Onderhandelingen nieuwe huurcontracten gemeente Amsterdam

De gemeente Amsterdam is eigenaar en verhuurder van de grond van 27 van de 29 bij de Bond aangesloten tuinparken. In het verleden had ieder tuinpark een eigen contract, vaak nog gesloten met de stadsdelen of het gemeentelijk grondbedrijf. Deze contracten zijn allemaal verschillend, bij ieder tuinpark ligt b.v. de onderhoudsverplichting van het park weer net ietsje anders, een aantal parken ontvingen een onderhoudsbijdrage, andere weer niet. Wat ieder contract gemeen heeft, is dat deze inmiddels allemaal zijn verlopen en steeds met een jaar zijn verlengd. En dat vaak al jaren ondanks aandringen vanuit tuinparken en Bond voor nieuwe contracten.

Het jaar 2022 had het jaar moeten worden waarin aan deze onzekere situatie nu eindelijk een einde zou komen. Nadat ook de gemeenteraad van Amsterdam op 23 december 2021 had ingestemd met de 'Gezamenlijke uitgangspunten verdere ontwikkeling volkstuinparken in de gemeente Amsterdam' leek niks meer in de weg te staan om voortvarend nieuwe langlopende huurcontracten af te spreken. Voortvarend werden in ieder geval vijf projectgroepen (nieuw huurcontract, beheerfonds, toegankelijkheid, vuil water en communicatie) opgetuigd die ieder op een deelonderwerp de gemeente, de Bond van Volkstuinders en een afvaardiging van niet-bondsparken (tezamen de stuurgroep) zouden adviseren. De stuurgroep zou, aan de hand van de gegeven adviezen, vervolgens een eindoordeel over de voorstellen geven die aan alle lid-tuinders zouden kunnen worden voorgelegd.

Maar het jaar 2022 werd helaas niet het jaar met nieuwe huurcontracten. Het werd een jaar van vertraging, van steeds wisselende stuurgroep-coördinatoren en een nieuwe verantwoordelijke wethouder die pas recentelijk is toegekomen aan de volkstuinen. Met het gevolg dat pas in de loop van 2023 weer de draad serieus kan worden opgepakt. Gelukkig hebben de projectgroepen niet stilgezeten en kan hun advies snel omgezet worden in concrete daden; alleen de groep over de vuilwaterproblematiek is nooit bij elkaar geweest, omdat gemeente en Waternet geen projectleider konden aanstellen.

En gelukkig zitten onze tuinders ook niet stil. Het besef dat we de ruimte van onze parken moeten delen met stadgenoten en dat we 'meer doen voor meer Amsterdammers' wordt inmiddels breed gedragen door heel veel tuinders. Een deel van de afspraken met de gemeente Amsterdam komt

daarmee ook zonder huurcontract al tot stand; financiële en personele bijstand van de gemeente blijft echter nodig voor m.n. infrastructurele aanpassingen ter vergroting van de toegankelijkheid (zoals nieuwe poorten, bruggen, wandelroutes e.d.).

Optimistisch als we zijn (anders moet je ook niet aan een volkstuin beginnen) hebben we er vertrouwen in dat zaken nu voortvarender worden opgepakt dan in de afgelopen periode het geval is geweest.

2.2 Hoofdgroenstructuur

De gemeente Amsterdam heeft in 2022 het (concept) beleidskader over de hoofdgroenstructuur gepubliceerd. De Bond van Volkstuinders is als vereniging met zo'n 6000 volkstuinders en idem aantal aspirant-leden hier direct bij betrokken; de 300 hectare welke we in beheer hebben vallen namelijk onder deze groenstructuur.

Wij hebben in overleg met onze tuinparken uitgebreid op het concept gereageerd. Ons belangrijkste commentaar betrof:

- Het concept beleidskader wordt gekenmerkt door algemene abstracties over een hoofdgroenstructuur, zonder dat de invulling daarvan duidelijk is.
- Het instellen van een breed adviesorgaan voor de hoofdgroenstructuur, waar ook de volkstuinparken deel van uitmaken. Het college van B&W heeft dit voorstel niet overgenomen.
- Het laten vervallen van 'beheerplannen'. Met een beheerplan werd voor de volkstuinparken een nieuwe planvorm geïntroduceerd, die niet is vastgelegd in de afspraken van 6 mei 2021. Wij zijn tegen 'meer papier' en voor 'handen uit de mouwen'. Dit voorstel is uiteindelijk door het college van B&W overgenomen.

Inmiddels is de besluitvorming over dit onderwerp onderhevig aan een procedure voor een referendum

3. Inzet van de leden

Het is bij veel verenigingen geen onbekend gegeven: leden die wel lid zijn van een vereniging en genieten van de voordelen welke het lidmaatschap met zich brengt, maar zich minder inzetten voor diezelfde vereniging dan ze zich bij toewijzing van de tuin hadden beloofd en voorgenomen.

Vooropgesteld dat binnen onze vereniging er vaak grote betrokkenheid is met het wel en wee op de tuin, moeten we ook concluderen dat alle werkzaamheden die daar mee samenhangen vaak op de schouders van te weinig mensen terecht komen. Hierdoor worden afdelingsbestuurders en commissieleden vaak zwaar overvraagd. De betrokkenheid van sommige tuinders bestaat soms ook te veel uit het vanuit de zijlijn bekritisieren van de wel actieve tuinders en te weinig uit constructief meehelpen en initiatief nemen om zaken op het park te verbeteren. Daarnaast zijn er tuinders die zich net iets te veel terugtrekken op hun eigen tuin en maar mondjesmaat invulling geven aan de verantwoordelijkheden die het lidmaatschap van een vereniging meebrengt.

Binnen de Bond is hier in 2022 discussie over gevoerd: de koers *moet* verlegd worden; de organisatie, het onderhoud en beheer van een tuinpark vergen de constructieve inzet van *alle* leden.

Eén van de manieren om die actieve bijdrage vorm te geven is het verrichten van algemeen werk door de leden. Het bondsbestuur heeft in de bondsvergadering van december 2022 een voorzet gedaan om 'algemeen werk' breed te definiëren: flexibele inzet in tijd, tempo en werkzaamheden maken het tuinders mogelijk om invulling-op-maat te geven aan het algemeen werk. Want de inzet voor het collectief betekent niet persé dat die inzet ook in groepsverband moet worden uitgevoerd – daar is en moet ook ruimte zijn op een tuinpark om dat op een andere manier in te vullen.

4. Ontwikkeling van de vereniging als organisatie

De Bond van Volkstuinders is een organisatie waar we, binnen het bondsbureau, te maken krijgen met een groot aantal breed uitwaaiende onderwerpen; van gemeentelijke belastingen tot waterstanden, van subsidies voor culturele evenementen tot kapvergunningen. Dit alles verdeeld over vier gemeentes en drie waterschappen met elk weer net wat andere regelingen. Daarnaast natuurlijk het reguliere werk m.b.t. de financiële administratie en de ledenadministratie.

En dat is niet eens het meeste werk! Op de tuinparken zelf ligt de doorlopende opdracht voor het onderhoud en beheer van bruggen, duikers, paden, gebouwen, poorten, bomen etc.

De vraag lag dan ook in 2022 op tafel hoe dit alles behapbaar te houden en te zorgen voor een toekomstbestendige organisatie.

Hierbij speelt op bondsniveau ook de positie en inzet van het bestuur. We zijn in de afgelopen periode tot de conclusie gekomen dat het, hoe het nu is ingericht, te veel werk is voor een vrijwillig bestuur. Om ook om in de toekomst goede bestuursleden te kunnen enthousiasmeren voor het bondsbestuur, is het nodig om de beweging te maken naar minder werkbestuur en meer toezichthoudend. Dat betekent dat er meer werkzaamheden die nu door het bondsbestuur worden gedaan bij de betaalde medewerkers van het bondsbureau komen te liggen.

Het bovenstaande heeft geresulteerd in een uitbreiding van capaciteit van de werkorganisatie, het voornemen om de ondersteuning van de tuinparken voor wat betreft onderhoud en beheer te versterken en het voornemen voor het opzetten van een programma opleidingen/trainingen ter versteviging van de kennis en kunde op de tuinparken.

5. Keurmerk Natuurlijk Tuinieren

Van onze 29 bondstuinparken heeft bijna tweederde het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren van de AVVN (bekend als 'de stippen'). Het streven is om voor ieder tuinpark een traject in te zetten om op termijn dit keurmerk binnen te halen. Het liefst zouden we alle tuinparken daarvoor direct aanmelden maar uiteraard is dit geen beslissing van de Bond alleen: het zijn de tuinders op de tuinparken die hun schouders moeten zetten onder alle werkzaamheden rond het aanvragen en uitvoeren van het Keurmerk Natuurlijk Tuinieren en de AVVN die voldoende capaciteit moet hebben om opeenvolgende trajecten, niet alleen uit Amsterdam e.o. maar uit heel Nederland, te begeleiden. In afwachting van dit laatste zijn een aantal van onze tuinparken in 2022 alvast begonnen met de eerste stappen van de aanvraag.

6. De Nieuwe Kern

De Nieuwe Kern is het gebied in het noordelijke puntje van de gemeente Ouder-Amstel, ingeklemd tussen Amsterdam en Amsterdam Zuidoost. Daarin liggen drie bij de Bond aangesloten volkstuinparken te weten Dijkzicht, Ons Lustoord en Nieuwe Vredelust. Nieuw Vredelust en een deel van Ons Lustoord worden al geruime tijd bedreigd met opheffing. De tuinparken en de Bond hebben zich van meet af aan hard gemaakt voor de voortzetting en bestaanszekerheid van deze tuinparken. Helaas is ook in 2022 duidelijk geworden dat de gemeente Ouder-Amstel én de gemeente Amsterdam (als eigenaar van de grond) nog steeds hun plannen voor woningbouw en de aanleg van een nieuw park willen doorzetten ten koste van bestaande tuinparken. De tuinparken gaan nu twee sporen volgen. Het 1^e spoor is: het (juridisch) blijven aanvechten op alle inspraak- en beïnvloedingsmomenten dat er tuinparken (gedeeltelijk) verdwijnen. Het 2^e spoor is: ervoor zorgen dat, indien blijkt dat opheffing onvermijdelijk is, de herinrichting van het resterende tuinparkengebied zodanig (en tijdig) is beïnvloed dat voor de tuinders het maximale resultaat wordt bereikt; via een proces van co-creatie of anderszins.

7. Windturbines

Verschillende tuinparken aan de randen van de stedelijke bebouwing zagen zich in 2021 geconfronteerd met het plan van de gemeente Amsterdam om 17 megawindturbines van 200 meter hoogte mogelijk vlak bij het tuinpark te plaatsen. Een deel daarvan lijkt, aldus sommige studies, gepland op slechts 150 meter afstand van de tuinparken. Deze afstand is onaanvaardbaar dichtbij: het levert geluidsoverlast en slagschaduw op, ze bewegen permanent en er is, ook van grotere afstand, sprake van grove landschapsvervuiling. Dit soort plannen gaat gepaard met veel ambtelijke en juridische stukken en met complexe effectmetingen waarbij volksgezondheid, economische belangen en natuurbehoud om de aandacht strijden. De tuinparken in kwestie hebben daarom, in gezamenlijkheid met de Bond, een actieve werkgroep opgericht om dit complexe vraagstuk kritisch te volgen. Daarnaast is besloten om een juridisch expert hiervoor in te schakelen – in eerste instantie als ‘sparringpartner’ voor de actieve tuinders op dit dossier.

8. Leden, inschrijvingen en uitschrijvingen, wachtlijsten

In 2022 hebben zich 1533 nieuwe aspirant-leden ingeschreven en 1582 aspirant-leden uitgeschreven
Vergelijk

2021: 1930 inschrijvingen en 1066 uitschrijvingen

2020: 2926 inschrijvingen en 758 uitschrijvingen

2019: 1826 inschrijvingen en 536 uitschrijvingen

De explosieve groei van de wachtlijsten in de laatste jaren is daarmee afgevlakt. Op 31 december 2022 stonden 6.780 aspirant-leden ingeschreven bij de Bond.

In 2022 zijn 262 tuinen opgezegd en van tuinder gewisseld (vergelijk 2021: 271 | 2020: 319 | 2019: 356). NB. dit betreft ook tuinders die doorschoven naar een andere tuin. Er zijn dus iets minder tuinen vrijgekomen voor nieuwe tuinders.

De bondsvergadering heeft in december 2022 herbevestigd dat het ingevoerde woonplaatsbeginsel ook geldt voor kinderen (en ouders) van tuinders. Dat betekent dat wanneer mensen zich nu inschrijven bij de Bond, ze alleen een tuin krijgen wanneer ze, op het moment van toewijzing, wonen in één van de vier gemeenten waar de tuinparken liggen van de Bond van Volkstuinders (Amsterdam, Ouder-Amstel, Landsmeer, Almere) of wonen in Badhoevedorp of de gemeente Diemen.

9. Communicatie

Ook in 2022 hebben we geregeld via het zgn. Besturenoverleg informatie uitgewisseld met de besturen van de tuinparken. De, in 2021 geïntroduceerde, Besturenbrief is daarnaast een vast maandelijks schrijven aan de tuinparkbesturen met daarin updates over onderhandelingen en recente relevante regelgeving, aankondigingen van bijeenkomsten en trainingen e.d.

In april 2022 is het nieuwe logo samen met de nieuwe website van de Bond van Volkstuinders gelanceerd. Tussen 1 mei en 31 december is de nieuwe website 27.071 bezocht door 16.704 unieke bezoekers. Gemiddeld bekeken ze 5,12 webpagina's per bezoek. M.n. de pagina's 'Hoe kom ik aan een tuin?', praktische informatie voor tuinders en de webpagina 'Agenda en stukken bondsvergadering december 2022' zijn veel bezocht.

Vroegop magazine is in 2022 tweemaal verschenen (Thema's 'Bouwsels' en 'De Vereniging – de kunst van samen met elkaar'), ook de Vroegop nieuwsbrief is tweemaal verstuurd aan alle leden en aspirant-leden. We zoeken nog verder naar verbetering van onze communicatie onder meer door gebruik van sociale media.

10. Bijeenkomsten, workshops, trainingen

De bondsvergadering heeft in december 2022 ingestemd met het voornemen om een jaarprogramma op te stellen voor bijeenkomsten, workshops, cursussen en trainingen voor commissies en afdelingsbesturen.

We beginnen gelukkig niet vanaf nul; in 2022 zijn de volgende bijeenkomsten georganiseerd.

Januari 2022	Introductiebijeenkomst nieuwe afdelingsbestuurders (nog per zoom i.v.m. corona lockdown)
Mei 2022	AED reanimatie opfriscursus t.b.v. leden EHBO-commissies tuinparken
Juni 2022	AED reanimatie opfriscursus t.b.v. leden EHBO-commissies tuinparken
Juli 2022	Bijeenkomst t.b.v. leden van de tuincommissies tuinparken Bijeenkomst t.b.v. penningmeesters tuinparken (per zoom)
September 2022	Bijeenkomst t.b.v. leden van de tuincommissies tuinparken
Oktober 2022	Bijeenkomst t.b.v. leden van de bouwcommissies tuinparken

11. Wijzingen statuten en reglementen

De wijzigingen van de statuten en reglementen was één van de beleidsvoornemens 2022. Helaas hebben we hier geen opvolging aan kunnen geven i.v.m. onvoldoende personele capaciteit voor een dergelijk omvangrijk project. De bondsvergadering heeft in december 2022 ingestemd om hiervoor een projectleider aan te trekken.

12. Organisatie - Bestuur, bondcommissies en bondsbureau

Net zoals op alle tuinparken drijven ook het bondsbestuur en de bondscmissies op de vrijwillige tijd, inzet en motivatie van tuinders. Op bondsniveau kent de vereniging een aantal statutaire commissies die in 2022 verder versterkt zijn. Daarnaast heeft de vereniging een aantal betaalde medewerkers op het bondsbureau.

Bestuur Bond van Volkstuinders - per 31 december 2022

Eric van der Putten	voorzitter bondsbestuur en tuinder Sloterdijkermeer
Marjo Visser	vicevoorzitter bondsbestuur en tuinder De Bretten
Theo Mondij	penningmeester bondsbestuur en tuinder Buikslotermeer
Annemieke Timmerman	secretaris, portefeuillehouder Groen bondsbestuur en tuinder Wijkergouw
Marieke Schep	algemeen bondsbestuurslid - portefeuille communicatie en tuinder De Bretten
Monique Hollenkamp	algemeen bondsbestuurslid en tuinder Nut en Genoegen
Nikola Eltink	algemeen bestuurslid en tuinder De Bretten

Wijzigingen 2022 bestuur

Monique Hollenkamp en Nikola Eltink zijn beiden in december 2022 voor een periode van 3 jaar door de bondsvergadering gekozen als nieuw leden van het bondsbestuur. Er zijn in 2022 geen bestuursleden teruggetreden.

Statutaire bondscommissies – per 31 december 2022

Financiële commissie

Ralf Grevelink	tuinder De Eendracht
Harrie Vriezen	tuinder De Groote Braak
Roel Wessels	tuinder Ons Buiten
Alexandra Wilmering	tuinder Lissabon

Tuchtcommissie

Maarten Kox	voorzitter en tuinder Ons Buiten
Monique Jansen	secretaris en tuinder Waterland
Edo Polak	tuinder Eigen Hof
Jeep de Jong	tuinder Sloterdijkermeer
Georgine Bom	tuinder De Vijf Slagen
Joseff Iping	tuinder De Bongerd

Commissie van Beroep

Lieke Beijlsmiit	tuinder Klein Dantzig
Gonny Hendriksen-Neijssen	tuinder De Bongerd
Carolijn Winnubst	tuinder De Bongerd
Ron Limburg	tuinder Nut en Genoegen

De statuten geven aan dat deze commissie minimaal uit 5 leden te bestaat; er is dus in ieder geval 1 vacature voor deze commissie.

Bondsbouwcommissie

Pauline Dorhout	tuinder Rust en Vreugd
Jos van 't Walderveen	tuinder Kweeklust
Henk Broekhuysen	tuinder Dijkzicht
Ben Beijaard	tuinder Tuinwijck
Bernard Kruitwagen	tuinder De Bongerd

Bondstuincommissie

Marjon Dekker	tuinder De Groote Braak
Bert Kuit	tuinder De Eendracht
Jet Tellegen	tuinder De Molenaar

Commissie van Goede Diensten

Deze commissie is niet operationeel

Milieucommissie

Deze commissie is niet operationeel

Bonds bureau - per 31 december 2022

Er waren per 31 december 2022 acht betaalde medewerkers (6,4 fte) in vaste of tijdelijke dienst bij de Bond van Volkstuinders.

Afdeling Financien	3,4 fte
Afdeling Secretariaat	2,1 fte
Hoofd bondsbureau	0,9 fte

Het bondsbureau

- Draagt zorg voor de centrale ledenadministratie (inschrijven en uitschrijven van leden en aspirant-leden, inning van de contributie).
- Ondersteunt de afdelingsbesturen van de tuinparken bij een aantal praktische zaken o.a. financiële administratie en opstellen jaarrekeningen, aanvragen van vereiste vergunningen (kapvergunning, horecavergunning), afhandeling van schades, afhandeling van overdracht tuinen.
- Ondersteunt het bondsbestuur en de bondscommissies bij de uitvoering van beleid en werkzaamheden.
- Beantwoord vragen van (aspirant)leden en afdelingsbesturen.